

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 18 marca 2020 r.

Adam Bodnar

XI.530.1.2020.MS

Pani
Ewa Leniart
Wojewoda Podkarpacki
ul. Grunwaldzka 15
35-959 Rzeszów

Szanowna Pani Wojewodo,

Na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie przywrócenia tymczasowo kontroli granicznej osób przekraczających granicę państwową stanowiącą granicę wewnętrzną (Dz.U. z 2020 r. poz. 434) z dniem 15 marca 2020 r. przywrócona została kontrola graniczna na granicach Polski z Czechami, Słowacją, Niemcami i Litwą. Była to bezprecedensowa, ale całkowicie uzasadniona sytuacją epidemiczną decyzja. Podobnie, jak zdecydowana większość mieszkańców i mieszanek Polski liczę, że uchroni ona nasz kraj przed gwałtownym wzrostem skali zakażeń koronawirusem, a spowalniając postęp epidemii zwiększy szansę na zapewnienie szybszej i skuteczniejszej pomocy osobom chorym.

Decyzja o rozpoczęciu kontroli granicznych na wewnętrznych granicach strefy Schengen wymagała przywrócenia większości nieistniejących już przejść granicznych, odtworzenia ich infrastruktury i zapewnienia odpowiedniej liczby funkcjonariuszy i funkcjonariuszek Straży Granicznej, gotowych pełnić służbę w tych trudnych warunkach. Przywrócenie kontroli granicznej było też zaskoczeniem dla wielu tysięcy obywateli Polski i osób, których życie prywatne lub zawodowe koncentrowało się w Polsce, przebywających w tym czasie poza granicami RP. Było zatem oczywiste, że konsekwencją przywrócenia granic, której administracja rządowa i Straż Graniczna z pewnością były świadome, będzie powstawanie kolejek oczekujących na przekroczenie granicy, zwłaszcza na kierunku wjazdowym do Polski.

Jak pokazują ostatnie doniesienia medialne oraz komunikaty ukazujące się na bieżąco na stronie internetowej www.strazgraniczna.pl, sytuacja na przywróconych granicach rzeczywiście stała się dramatyczna. Na niektórych przejściach szacunkowy czas oczekiwania na wjazd do Polski przekracza nawet 20 godzin. Dotyczy to w szczególności przejść obsługujących ruch osobowy i towarowy (w Jędrzychowicach na granicy z Niemcami, czy w Cieszynie na granicy polsko – czeskiej). W wielu innych miejscach czas oczekiwania waha się między 5 a 10 godzinami. Jednocześnie, jak wynika z docierających do mojego Biura sygnałów, warunki oczekiwania na przekroczenie granicy pogarszają się z godziny na godzinę. Podróżni, wśród których są rodziny z dziećmi, pozbawieni są dostępu do podstawowych sanitariatów, często nie mają wody i żywności. W dużych skupiskach, jakimi stają się kolejki oczekujących, niewątpliwie wzrasta też ryzyko zarażenia koronawirusem.

Pomimo tego, że wskazane wyżej problemy koncentrują się po czeskiej, słowackiej, niemieckiej czy litewskiej stronie przejść granicznych, jestem przekonany, że polskie władze nie pozostają na nie obojętne i są świadome konieczności podjęcia działań zmierzających do poprawy warunków, w jakich podróżni oczekują na wjazd do Polski. Działania takie muszą być prowadzone we współpracy z odpowiednimi służbami państw sąsiednich i władzami regionów przygranicznych. W pierwszej kolejności **za absolutnie niezbędne uważam zapewnienie oczekującym dostępu do wody, podstawowych środków żywności i higieny osobistej**. Równocześnie należy też **zmniejszać natężenie ruchu granicznego na przejściach, do czego, jak sądzę, przyczynić się może otwieranie nowych przejść na przywróconych granicach i rozdzielanie ruchu towarowego od osobowego**. Ostatnie komunikaty pojawiające się na wspomnianej stronie internetowej Straży Granicznej wskazują, że działania w tym kierunku podejmowane są na bieżąco.

Artykuł 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1776) czyni wojewodów odpowiedzialnymi za utrzymanie infrastruktury przejść granicznych oraz planowanie i realizację inwestycji mających na celu jej rozwój. W obecnej sytuacji, w związku z przywróceniem kontroli granicznych na wewnętrznych granicach strefy Schengen i zwiększonym natężeniem ruchu na tych granicach, zadanie to ma szczególne znaczenie. Podejmowane przez wojewodów działania, we współpracy ze Strażą Graniczną i władzami lokalnymi sąsiadujących z Polską regionów, mogą bowiem przyczynić się do zwiększenia komfortu i bezpieczeństwa podróżnych oczekujących na przekroczenie granicy i wjeżdżających na terytorium Polski.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2018 r., poz. 2179 z późn. zm.), apeluję zatem do Pani Wojewody o podjęcie wszelkich możliwych działań, które przyczynią się do poprawy warunków, w jakich podróżni oczekują obecnie na wjazd do Polski. Liczę, że

doświadczenie we współpracy ze Strażą Graniczną i władzami lokalnymi państw sąsiednich pozwoli możliwie szybko złagodzić skutki, jakie spowodowała uzasadniona, co podkreślam, decyzja o tymczasowym przywróceniu kontroli na granicach wewnętrznych strefy Schengen.

Z poważaniem

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/